

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อสำรวจจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2519
2. เพื่อศึกษาสภาพส่วนตัวและสภาพทางครอบครัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน
3. เพื่อศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาออกกลางคัน
4. เพื่อประมาณค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไปเนื่องจากการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2519

การดำเนินการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยสุ่ม 20 % ของจังหวัดในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ 50 % ของอำเภอในแต่ละจังหวัด และสุ่มเอาเพียงหนึ่งโรงเรียนแต่ละอำเภอ ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 56 โรงเรียน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามชั้น 2 ฉบับ โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา แบบสอบถามฉบับแรกสำหรับตามครูประจำชั้นของนักเรียนที่ออกกลางคัน แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่หนึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนออกกลางคัน ตอนที่สอง เป็นแบบเติมคำให้ครูกล่าวถึงสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน

แบบสอบถามฉบับที่ 2 ถามเพื่อนสนิทของนักเรียนที่ออกกลางคัน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นคำถามแบบเลือกตอบ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและตัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน ตอนที่สองเป็นแบบมาตราประมาณค่า ถามความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาต่าง ๆ ที่คาดว่าจะป็นสาเหตุของการออกกลางคัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและคณะได้แจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งได้หาข้อมูลเพิ่มเติมจากแผนกทะเบียนของแต่ละโรงเรียนด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้วิเคราะห์ข้อมูลในรูปของความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จากค่าตอบของผู้ตอบสองกลุ่ม โดยใช้ Z -test แล้วประมาณค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลต้องสูญเสียไปเนื่องจากการออกกลางคันของนักเรียนทั้งประเทศ โดยคำนวณจากค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ประจำปี 2519

สรุปผลการวิจัย

ก. จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน จากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 55,730 คน มีนักเรียนออกกลางคันรวม 1,103 คน คิดเป็นร้อยละ 1.98 ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนชาย 705 คน และนักเรียนหญิง 375 คน หรือร้อยละ 2.59 และ 1.31 ตามลำดับ เมื่อสำรวจดูแต่ละภาคพบว่า ภาคกลางมีนักเรียนออกกลางคันมากที่สุด คือ ร้อยละ 2.36 (342 คน) ภาคที่มีนักเรียนออกกลางคินน้อยที่สุดได้แก่ภาคเหนือ คือ เพียงร้อยละ .84 เท่านั้น

ในแต่ละระดับการศึกษาพบว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีนักเรียนออกมากกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ คิดเป็นร้อยละ 2.25 และ 1.94 ตามลำดับ ชั้นที่มีนักเรียนออกมากที่สุดได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือมีนักเรียนออกถึงร้อยละ 2.86 รองลงมาได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 2.34 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักเรียน

ออกในชั้นเดียวกันในแต่ละภาคพบว่า ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคกลางมีนักเรียนออกมากที่สุด คือร้อยละ 6.12

เมื่อเปรียบเทียบอัตราการออกกลางคันในปีการศึกษา 2519 กับปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า อัตราการออกกลางคันในปี 2519 (1.98 %) น้อยกว่าปี 2517 (2.64 %) แต่มากกว่าปี 2518 (1.54 %)

ข. อายุและสภาพทางครอบครัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน จากการสำรวจอายุของนักเรียนที่ออกกลางคันพบว่า ครึ่งหนึ่ง (46.97 %) อยู่ในช่วงอายุ 16 - 17 ปี รองลงมา (35.73 %) อยู่ในช่วงอายุ 14 - 15 ปี เมื่อสำรวจดูในแต่ละภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคเดียวที่มีนักเรียนออกในช่วงอายุ 14 - 15 ปี มากกว่าช่วงอายุ 16 - 17 ปี

ด้านสภาพทางครอบครัว ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันร้อยละ 62.96 อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีเพียงร้อยละ 19.95 เท่านั้นที่อาศัยอยู่กับคนอื่น ทางด้านขนาดของครอบครัวพบว่า ส่วนมาก (61.77 %) นักเรียนที่ออกมาจากครอบครัวขนาด 5 - 7 คน และในสถานภาพการเป็นบุตรพบว่า เพียงร้อยละ 19.47 และ 14.84 เท่านั้นที่เป็นบุตรคนแรกและคนสุดท้ายตามลำดับ ส่วนมาก (65.69 %) เป็นบุตรคนกลาง

ทางด้านอายุ การศึกษา และอาชีพของบิดามารดาพบว่า บิดามารดาของนักเรียนที่ออกกลางคันส่วนมาก (70 - 80 %) อยู่ในช่วงอายุ 31 - 50 ปี ร้อยละ 74.35 ของบิดาและ ร้อยละ 86.25 ของมารดา สำเร็จการศึกษาระดับสูงสุดเพียงประถมศึกษา ในด้านการประกอบอาชีพพบว่า บิดาและมารดา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ

ก. ปัญหาที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน ตามความคิดเห็นของครูประจำชั้น และเพื่อนสนิท

1. ครูประจำชั้นเห็นว่า ปัญหาที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันที่สำคัญนั้น มีอยู่หลายด้านด้วยกัน ด้านการเรียนได้แก่ ปัญหาที่นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำ เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความท้อใจ ในด้านส่วนตัวของนักเรียนได้แก่การคบเพื่อน ที่มีนิสัยไม่ดี ถูกเพื่อนชักชวนไปในทางที่เสีย ส่วนปัญหาที่เนื่องมาจากทางโรงเรียนและครูได้แก่ ครูไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักเรียน และโปรแกรมการเรียนไม่สนองความต้องการของนักเรียน ในด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว ผู้ปกครองและสภาพแวดล้อม พบว่าปัญหาที่สำคัญได้แก่ ครอบครัวมีลักษณะ เป็นแบบบ้านแตก (Broken-home) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็ก และอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น แหล่งสลัม และแหล่งที่มีสถานเริงรมย์มาก เป็นต้น

2. เพื่อนสนิทของนักเรียนที่ออกกลางคันเห็นว่า ปัญหาที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันที่สำคัญ ได้แก่นักเรียนขาดความเอาใจใส่ในการเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำ คบเพื่อนที่มีนิสัยไม่ดี พ่อแม่ไม่สนใจการเรียนของเด็ก และนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับครู ตลอดจนไม่พอใจกฎและระเบียบบางประการของโรงเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความถี่ระหว่างครูประจำชั้นกับเพื่อนสนิท ปรากฏว่าแตกต่างกันมาก ค่าเฉลี่ยของความถี่เห็นต่อปัญหาในแต่ละด้านของครูประจำชั้น และเพื่อนสนิทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อพิจารณาแต่ละปัญหาพบว่า มีเพียง 4 ปัญหาเท่านั้นที่ค่าเฉลี่ยความถี่เห็นของสองกลุ่มไม่แตกต่างกันในระดับความเชื่อมั่น 95% และมีเพียงปัญหาเดียวที่ระดับค่าเฉลี่ยของเพื่อนสนิทสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยของครูประจำชั้น อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ปัญหาอื่น ๆ ที่เหลือค่าเฉลี่ยจากการตอบของครูประจำชั้นสูงกว่าทั้งสิ้น ภายสรุปได้ว่า ปัญหาที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน ตามลำดับความสำคัญได้แก่ นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ผลการเรียนต่ำ คบเพื่อนที่มีนิสัยไม่ดี สภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี สอตกปลายปี และถูกพ่อแม่ตามใจมากเกินไป

ง. ค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไปเนื่องจากการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2519 มีถึง 31,718,154 บาท

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลของการวิจัยทำให้ทราบข้อเท็จจริง ซึ่งควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

ก. อัตราการออกกลางคันของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2519 มีถึงร้อยละ 1.98 เมื่อคิดเทียบหาจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันในสังกัดเดียวกันทั่วประเทศแล้ว จะพบว่านักเรียนที่ออกมีถึง 15,100 คน มากกว่าอัตราการออกกลางคันในปีการศึกษา 2518 ซึ่งมีเพียง 10,064 คน หรือร้อยละ 1.54 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปีการศึกษา 2519 การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอน และการวัดผล โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต้องเรียนเป็นแบบรายวิชา มีวิชาบังคับเลือกและวิชาเลือกที่แตกต่างจากเดิม และการวัดผลก็ใช้แบบเกรด ทำให้นักเรียนไม่เคยชินต่อระบบใหม่ดังกล่าว และเป็นผลให้เลือกวิชาเรียนไม่ถูก ผลการเรียนต่ำ และออกจากโรงเรียนไปในที่สุด อีกประการหนึ่ง ในการเรียนการสอนมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนบางส่วนอาจจะไม่มีความมั่นใจว่า เมื่อสำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้ว จะเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ จึงจึงออกไปหางานทำก่อนที่จะเสียเวลาเรียนต่อให้จบตัวประโยค โดยที่ไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน

ข. สถานภาพทางครอบครัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน จะเห็นว่านักเรียนที่ออกกลางคันส่วนมากอาศัยอยู่กับพ่อแม่ของตนเอง ปัญหาที่ว่าขาดความอบอุ่นเพราะไม่ได้อยู่กับพ่อแม่จึงไม่เด่นชัด ปัญหาที่น่าพิจารณาได้แก่ระดับการศึกษาและอาชีพของพ่อแม่ พ่อแม่ส่วนมากสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา อาจจะไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป และเข้าใจว่าเด็กมีความรู้เพียงพออ่านออกเขียนได้ ก็สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ทำให้พ่อแม่ไม่สนใจการเรียนของเด็ก ไม่สนใจว่าเด็กจะมีปัญหาด้านการเรียนอย่างไร ประกอบกับอาชีพของพ่อแม่ที่ค่อนข้างทำงานหนักทั้งวัน

พ่อแม่มองแค่เรื่องหารายได้เพื่อจุนเจือครอบครัว ซึ่งสำคัญกว่าการเรียนของเด็ก ทำให้พ่อแม่ทองโซ่แรงงานจากเด็กช่วยทำงานบ้าน และหาเงินช่วยครอบครัวบ้าง เป็นครั้งคราว ซึ่งปัญหาคงกล่าว ทำให้เด็กไม่มีโอกาสที่จะสนใจการเรียน จึงอยากออกไปประกอบอาชีพตามพ่อแม่มากกว่าจะเรียนต่อไป

ค. ปัญหาที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน

1. ปัญหาทางด้านการเรียนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นได้ชัดว่า นักเรียนที่ออกกลางคัน ส่วนมากมีผลการเรียนต่ำ ไม่สนใจการเรียน หรือสอบตก ถ้าพิจารณาปัญหาด้านอื่น ๆ ประกอบแล้วจะเห็นว่า ปัญหาทางด้านการเรียนของนักเรียนไม่ใช่สาเหตุโดยตรงของการออกกลางคัน ปัญหาทางการเรียนของเด็กส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากปัญหาด้านอื่น ๆ อีกที่หนึ่ง นักเรียนที่ออกกลางคันเพราะความสามารถทางสมองต่ำมีน้อยมาก ดังที่อาคินสัน¹ (Skinson) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาเด็กขาดความสนใจในการเรียน ส่วนมากสืบเนื่องมาจากความกดดันทางสังคมและครอบครัว

2. ปัญหาทางด้านครอบครัว จะเห็นว่าปัญหาทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีความสำคัญต่อการเรียนของเด็กมาก ความลำบากในการหาเลี้ยงชีพของพ่อแม่ ทำให้เด็กพลอยมีปัญหาด้านการเรียน สุขภาพ และการปรับตัวไปด้วยความยากจนมักจะทำให้พ่อแม่ของเด็กไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ซึ่งเป็นเหตุให้เด็กไม่สามารถเรียนให้ตลอดได้

3. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ปัญหาที่สำคัญได้แก่ปัญหาการปรับตัวและการคบเพื่อนที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเด็กในระดับมัธยมศึกษานี้ อยู่ในระยะที่ร่างกายกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องการความรัก ความสนใจ และความเข้าใจจากผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ และครูของเด็กเอง เมื่อเด็กหาผู้ใหญ่ที่

¹ Mark M. Skinson, The Educator Encyclopedia (New York : Printice-Hall, 1960), p. 484.

เข้าใจตัวเองไม่ได้แล้ว เด็กมักจะหาทางออกโดยการหาเพื่อนไว้เป็นที่พึ่ง เมื่อเด็กได้เพื่อนที่ไม่ดี อาจทำให้เด็กไม่สนใจการเรียน ไม่ชอบครู และไม่ชอบโรงเรียน ทำให้ออกจากโรงเรียนไปในที่สุด

4. ปัญหาที่เกี่ยวกับโรงเรียนและครู การจัดโปรแกรมการเรียนของโรงเรียนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน นักเรียนบางส่วนอาจจะไม่สนใจและไม่ต้องการเรียนวิชาที่โรงเรียนจัดให้ แต่ต้องเรียนเพราะโรงเรียนไม่สามารถเปิดวิชาให้เลือกได้ หรือทางโรงเรียนมีบริการการแนะแนวที่ไม่ดีเท่าที่ควร จึงไม่สามารถเป็นที่พึ่งของนักเรียนในการเลือกวิชาเรียนได้ ทำให้นักเรียนเลือกวิชาเรียนไม่ถูกต้อง ขาดการแนะแนวด้านการเรียนที่ดี ปัญหาดังกล่าวทำให้นักเรียนต้องฝืนใจเรียน แล้วเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร และไม่อยากเรียนในที่สุด

ในกรณีที่เกี่ยวกับครู ปัญหาที่สำคัญซึ่งได้แก่ครูไม่เข้าใจเด็ก มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับเด็ก และขาดการติดต่อกับผู้ปกครองของเด็ก อาจมีสาเหตุหลายประการ เช่น ครูมีงานที่ต้องทำมาก ไม่เวลามากพอที่จะทำความเข้าใจกับเด็ก และติดต่อกับผู้ปกครองได้ หรือว่าครูอาจจะมีบุคลิกที่ไม่ดี ตลอดจนชอบลงโทษและจับผิดเด็ก ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครู และไม่ชอบที่จะเรียนด้วย

5. ค่าใช้จ่ายที่รัฐบาลต้องสูญเสียไป เนื่องจากการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา นับว่าเป็นจำนวนเงินไม่น้อย ถ้าได้มีการแก้ปัญหาที่เนื่องมาจากการจัดการศึกษาตัวครู ผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวของเด็ก ดังได้กล่าวมาแล้วลงไป จะทำให้อัตราการออกกลางคันของนักเรียนลดลง และค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไปก็จะลดลงด้วย

ข้อเสนอแนะ

การแก้ปัญหาที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย และความเข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะตามสาเหตุของปัญหา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษาและครู

1.1 ควรเตรียมบุคลากรให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านหลักสูตร การสอน และการวัดผล โรงเรียนควรมีบริการแนะแนว คอยให้ความช่วยเหลือแก่เด็กอย่างจริงจัง

1.2 การจัดโปรแกรมการเรียนของโรงเรียน ควรให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียน การเรียนการสอนควรเป็นการนำไปใช้ได้ ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของวิชาที่เรียน นอกจากนี้ การจัดครูสอนควรคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล และให้ครูมีเวลาว่างพอที่จะให้ความใกล้ชิดกับเด็กได้

1.3 ควรทำตัวให้เป็นที่พึ่งและเป็นตัวอย่าง แก่เด็ก เพราะครูมีอิทธิพลที่จะทำให้เด็กชอบหรือเกลียดที่จะเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครองของเด็ก

ทางด้านผู้ปกครองของเด็ก ควรเอาใจใส่ด้านการเรียนและคอยให้ความอบอุ่นแก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ เพราะปรากฏว่าเด็กที่มาจากครอบครัวบ้านแตก (Broken-home) มักจะมีปัญหาด้านการเรียนเสมอ และมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่าเด็กคนอื่น ๆ ในการช่วยผู้ปกครองแก้ปัญหาดังกล่าว ทางโรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะโดยวิธีอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเด็กวัยรุ่นแก่ผู้ปกครองของเด็กที่มีปัญหาหรือให้คำแนะนำและช่วยเหลือในด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การวิจัยครั้งนี้ อาศัยข้อมูลจากเพื่อนสนิทของนักเรียนที่ออกกลางคัน และครูประจำชั้น ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลที่ละเอียดและถูกต้อง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรได้ศึกษาข้อมูลจากนักเรียนที่ออกกลางคันเอง หรือจากครอบครัวของเขาประกอบด้วย

3.2 ควรศึกษาวิจัยถึงสาเหตุของการออกกลางคันในท้องถิ่นที่มีปัญหาค้นนี้โดยเฉพาะ แล้วเสนอผลการวิจัยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพิจารณาทบทวนแก้ไข

3.3 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร จึงควรที่จะได้ปรับปรุงข้อคำถามและปัญหาให้รัดกุมยิ่งขึ้น